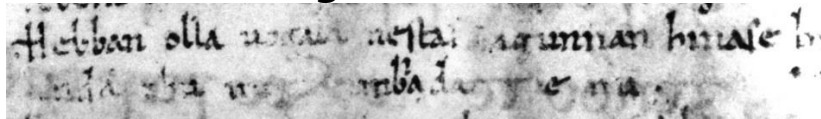

Taalgeschiedenis I

Titel lang	Taalgeschiedenis I
Code OE	OE.ECT.14.Taalgesch.I
Opleiding	Leraar Nederlands (B)
Onderwijsvorm	Deeltijd
Jaar vanaf	14
Competentieniveau	C.EC..3.B1.Vakinh & did
BoKS	B.ECT.Kennisbasis LNE: 7.1, 7.2, 7.3, 8.2, 8.3, 8.4

Leerdoelen

- Je kunt beschrijven wat taalfamilies zijn en hoe talen zich ontwikkelen onder invloed van linguïstische, sociale, politieke en culturele factoren (interne en externe factoren).
- Je kunt in grote lijnen de historische ontwikkeling van de Nederlandse taal beschrijven aan de hand van de stadia: Oudnederlands, Middelnederlands, Nieuwnederlands, Modern Nederlands.
- Je kunt vanuit historische ontwikkelingen uitleggen hoe het Nederlands zich verhoudt tot andere West-Europese talen.
- Je kunt uitleggen waarom bepaalde maatschappelijke ontwikkelingen invloed hebben gehad op de ontwikkeling van onze taal.
- Je kunt globaal teksten uit verschillende periodes van het Nederlands analyseren, dateren en karakteriseren aan de hand van specifieke kenmerken op het gebied van klank, morfologie, syntaxis en lexicon.
- Je kunt relevante bronnen op het gebied van taalgeschiedenis effectief gebruiken.
- Je kunt de huidige ontwikkeling van het Nederlands evalueren en op basis van je kennis over de ontwikkeling van talen reflecteren op toekomstige ontwikkeling van onze taal.

Inhoud

Tijdens de colleges staat de historische ontwikkeling van het Nederlands centraal. We kijken naar de manier waarop de taal zich heeft ontwikkeld in relatie tot andere talen en zoomen in op enkele stadia: het Oudnederlands, het Middelnederlands, Nieuw Nederlands en Modern Nederlands. Je bekijkt welke factoren voor taalverandering zorgen. Aan de hand van tekstmateriaal ga je op zoek naar de voornaamste kenmerken van de verschillende stadia van onze taal. Zo maken we een reis door de geschiedenis vanaf het allereerste begin, met het Proto-Indo-Europees en Oergermaans naar de straattaal die jongen op dit moment spreken en de vraag hoe het verder zal gaan met het Nederlands.

Werkvormen	Hoor- en werkcollege
SBU's	56
Voertaal indien niet Nederlands	<i>nvt</i>
Contactpersoon	Anke Herder/ Henk Wolf
Periode	p3
Literatuur	zie reader
Afronding	Schriftelijk tentamen periode 3 (HK periode 4) <i>Tentamenstof: reader + collegemateriaal</i>

Collegeoverzicht (onder voorbehoud)

Bijeenkomst	Onderwerp	Kernbegrippen	Inhoud college	Thuis bestuderen		
College 1 (week 6)	Onderzoek naar het ontstaan en veranderen van talen en het begin van het Nederlands	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Oertalen ✓ Taalfamilie ✓ Taalcontact ✓ Taalverandering ✓ Interne factoren ✓ Externe factoren ✓ Proto-Indo-Europees 	In het eerste college kijken we o.a. naar vragen als: hoe ontstaan talen, wat maakt dat talen verwant zijn aan elkaar en hoe vindt historisch taalonderzoek plaats? Ook staan we stil bij het Proto-Indo-Europees, een gereconstrueerde taal die ten grondslag ligt aan onder andere het Nederlands.	<i>Bestuderen voor week 7</i> <ul style="list-style-type: none"> • De Vaan (2012) • Muns (2012) • Renckens (2009) • Van der Wal (2008), hfdst. 3 		
College 2 (week 7)	<i>Hebban olla vogala...</i> Oud-Nederlands in tekstmateriaal	<ul style="list-style-type: none"> ✓ West-Germaans ✓ Germaanse klankverschuiving ✓ Oudnederlands ✓ Middelnederlands ✓ Diets 	Vanuit de bredere taalfamilie van het Proto-Indo-Europees en de West-Germaanse taalfamilie zoomen we in op de geschiedenis van het Nederlands. Waar begint onze taal? En wat kenmerkte het Oudnederlands?	<i>Bestuderen voor week 8</i> <ul style="list-style-type: none"> • De Vries (2007) • Hagers (2008) • Hagers (2009) 		
College 3 (week 8)	Context van het Middelnederlands, klankveranderingen en pragmatische kenmerken	<table style="border: none; width: 100%;"> <tr> <td style="vertical-align: top;"> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Vocalisering ✓ Fronting ✓ Lexicale diffusie ✓ Diftongering ✓ Dissimilatie ✓ Assimilatie </td> <td style="vertical-align: top;"> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Apcope ✓ Procope ✓ Deletie ✓ Vocaalreductie ✓ Voicing ✓ Klankwet </td> </tr> </table>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vocalisering ✓ Fronting ✓ Lexicale diffusie ✓ Diftongering ✓ Dissimilatie ✓ Assimilatie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Apcope ✓ Procope ✓ Deletie ✓ Vocaalreductie ✓ Voicing ✓ Klankwet 	In college 3 en 4 staat het Middelnederlands centraal. In dit college analyseer je teksten en benoem je belangrijke kenmerken met betrekking tot klankkenmerken en -veranderingen.	<i>Bestuderen voor week 9</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hand-out Taalveranderingen (1) <i>Thuis uitvoeren:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Opdracht Geïntegreerde Taalbank
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vocalisering ✓ Fronting ✓ Lexicale diffusie ✓ Diftongering ✓ Dissimilatie ✓ Assimilatie 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Apcope ✓ Procope ✓ Deletie ✓ Vocaalreductie ✓ Voicing ✓ Klankwet 					
Voorjaarsvakantie						
College 4 (week 10)	Morfologische, syntactische en lexicale veranderingen in het Middelnederlands	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Deflexie ✓ Analogie ✓ Neologisme ✓ (On)persoonlijke constructie ✓ Ontlening ✓ Lexicaal verlies ✓ Betekenisverandering 	Het Middelnederlands verschilt van het moderne Nederlands in morfologisch, syntactisch en lexicaal opzicht. Aan de hand van tekstmateriaal stel je de belangrijkste kenmerken vast.	<i>Bestuderen voor week 10</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Hand-out Taalveranderingen (2) ▪ Artikel Historische Taalkunde/ Universiteit Leiden (2009) <i>Thuis uitvoeren:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Opdracht Gekaapte Brieven 		

Bijeenkomst	Onderwerp	Kernbegrippen	Inhoud college	Thuis bestuderen
College 5 (week 11)	Gekaapte brieven: taalgebruik in de 16 ^e , 17 ^e en 18 ^e eeuw	→ <i>Klankveranderingen</i> → <i>Morfologische verandering</i> → <i>Syntactische verandering</i> → <i>Lexicale verandering</i> (Zie college 3 en 4)	Aan de hand van tekstmateriaal, met name de zogenaamde Gekaapte Brieven, analyseer je de belangrijkste kenmerken van het 16 ^e , 17 ^e - en 18 ^e eeuwse Nederlands.	<i>Bestuderen voor week 12</i> <ul style="list-style-type: none"> • Salemans (2004) • Schaars (2007)
College 6 (week 12)	Modern Nederlands en de toekomst van het Nederlands	✓ Linguïstische factoren ✓ Sociale factoren ✓ Culturele factoren ✓ Politieke factoren ✓ Verwante en niet-verwante talen ✓ Isoglosse	Als we kijken naar de veranderingen vanuit het Oudnederlands tot het moderne Nederlands dat we nu gebruiken, kunnen we er van uit gaan dat onze taal ook nu geen statisch gegeven is. Welke factoren zijn van invloed? En zijn de veranderingen positief? We bekijken ook de relatieve positie van het Nederlands tegenover verwante en niet-verwante talen.	<i>Bestuderen voor week 13</i> <ul style="list-style-type: none"> • Fischer (2012) • Van der Sijs (2007) • Van Oostendorp (2007) • Waszink & Van Oostendorp (2012) <p><i>Alle hierboven genoemde leerstof en de inhoud van de hoor-/werkcolleges; eventuele vragen voorbereiden.</i></p>
College 7 (week 13)	Van Oudnederlands naar Modern Nederlands: terugblik	Zie college 1-6	In dit college kijken we terug op de ontwikkeling van het Nederlands. Daarbij staat het periodiseren van teksten centraal aan de hand van taalkundige kenmerken.	Vorbereiding tentamen/ vragenuur.
College 8 (week 14)	Vragenuur	Zie college 1-6	Bespreking eventuele vragen en voorbeeldtentamen.	